

BEFOLKNINGSUNDERSØKELSE

OM NORSKE HUSHOLDNINGERS BEVISSTHET OG ATFERD
KNYTTET TIL EGENBEREDSKAP

Laget for
Direktoratet for
samfunnssikkerhet og
beredskap (DSB)

Januar 2024

INNHOOLD

1

PROSJEKT-
INFORMASJON

2

SAMMENDRAG

3

BEKYMNING FOR
HENDELSER OG
KRISER

4

EGENBEREDSKAP
/FORBEREDELSE I
HJEMMET

5

KJENNSKAP OG
TILLIT

6

OM UTVALGET

PROSJEKTINFORMASJON

FORMÅL

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) ønsker å innhente mer informasjon om norske husholdningers egenberedskap.

Formålet med undersøkelsen er å få økt kunnskap om en rekke ulike aspekter ved befolkningens kjennskap og bevissthet rundt egenberedskap. Herunder hva slags kjennskap befolkningen har til beredskap i kommunen, hvilke type hendelser som befolkningen er mest bekymret for at skal inntreffe, hvilke kommunikasjonsplattformer man vil ty til i en krisesituasjon og hvor godt forberedt man er i tilfelle en krisesituasjon skulle oppstå. Undersøkelsen måler tillit til myndigheter og redningsetater, og om hendelser de siste årene har gjort befolkningen mer mentalt forberedt på kriser i framtiden.

METODE

Rapporten inneholder en oppsummering med overordnede funn. Variasjoner mellom undergrupper kommenteres der det er signifikante forskjeller.

Målgruppen for undersøkelsen er et representativt utvalg av den norske befolkning over 18 år. Undersøkelsen ble gjennomført i Ipsos' web-panel i perioden uke 50-51 i 2023. Datagrunnlaget består av totalt 1000 intervjuer.

Resultatene er vektet på kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå i henhold til offentlig statistikk for befolknings sammensetningen.

ANALYSE

Feilmarginen varierer med konfidensintervall, antall intervju og svarfordelingen på det enkelte spørsmål. Med rundt 1000 spurte og et 95 %-konfidensintervall ligger feilmargine for totalutvalget på rundt +/- 1,4-3,2 prosentpoeng. Feilmarginen for tall i undergrupper er større.

Resultatene tolkes med bakgrunn i kji-kvadrattesting som tester gjennomsnittet i en undergruppe mot gjennomsnittet av alle spurte med et signifikansnivå på 5 % (95 %-konfidensintervall). Signifikante variasjoner mellom relevante undergrupper kommenteres fortløpende.

I tabellene inngår SSBs *sentralitetsindeks* som en av bakgrunnsvariablene. Denne består av seks verdier. I tabellene er disse seks verdiene også sammenstilt til tre verdier. For mer informasjon om sentralitetsindeksen se her: [publikasjon](#).

SAMMENDRAG

BEKYMNINGER FOR STØRRE HENDELSER ELLER KRISER

Den hendelsen flest bekymrer seg for kommer til å inntreffe de kommende fem årene i Norge er cyberangrep på styringssystemer, deretter terrorangrep.

Sammenlignet med 2022 er det en nedgang i bekymring for atomulykke (fra 32 % til 21 %), langvarig strømbrydd (fra 32 % til 25 %) og forsyningskrise (fra 30 % til 24 %). Bekymring for pandemi, som var særlig høy i 2021, er på omtrent samme nivå som i 2022. Det er ingen signifikant økning i bekymring for noen type hendelser.

28 % er ganske eller veldig bekymret for å bli berørt av en større krise – andelen er høyere blant de i alderen 18-29 år (39 %) og blant kvinner (34 %).

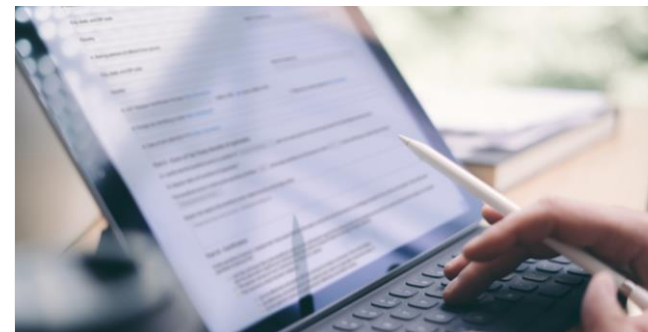
EGENBEREDSKAP OG FORBEREDELSE I HJEMMET

6 av 10 kan grunnleggende førstehjelp (58 %) og halvparten har tenkt gjennom hva de skal gjøre ved lengre bortfall av strøm (51 %). Kun 29 % har tenkt gjennom hvordan de kan søke hjelp eller informasjon ved bortfall av mobilnett/telenett/internett.

Over halvparten (52 %) er litt eller ikke godt forberedt på å klare seg i 3 døgn dersom strøm, tele-/mobilnett, internett eller vann ble borte. Medianhusholdet estimerer at de kan klare seg i 4 døgn uten hjelp fra myndighetene.

Over 80 % av befolkningen har fyrstikker/lighter, stearinlys eller lommelykt hjemme. Nesten halvparten (47 %) har lagret drikkevann, andelen har økt jevnt siden 2019, da den kun var 27 %. Relativt få husholdninger har jodtabletter (20 %), strømaggregat (8 %) og solcelleløsninger (6 %).

Husholdningene er svært villig til å dele egenberedskap med nære relasjoner (72 % i stor grad). Kun 14 % vil i stor grad dele egenberedskap med de som ikke er nære relasjoner, naboer, eller personer i lokalmiljøet.

KJENNSKAP OG TILLIT

Kun 18 % kjenner til at kommunen har et fast møtested for innbyggerne ved større ulykker og kriser. Flere kjenner til hvor de kan finne informasjon ved en krise (44 %) og hvor nærmeste tilfluktsrom er (34 %).

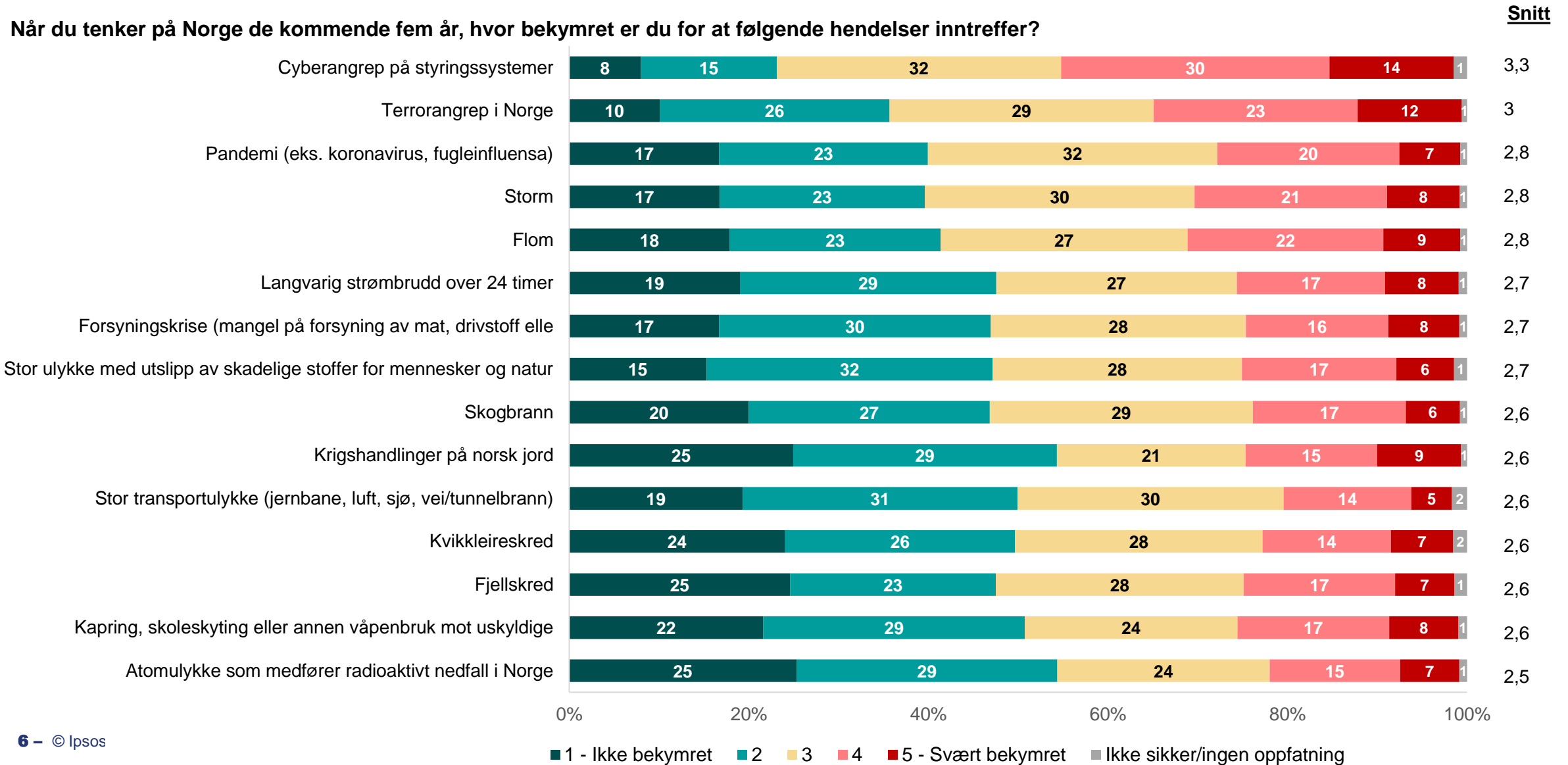
Befolkningen tillegger nasjonale myndigheter størst ansvar for å håndtere konsekvensene av kriser, etterfulgt av nødetatene og kommuner. Likevel er nesten 4 av 5 er enige i at husholdningene må være forberedt på å klare seg uten samfunnets hjelp i en uke.

Selv om majoriteten har styrket beredskapen det siste året eller planlegger å gjøre det, ser 1 av 5 ikke på dette som en prioritet

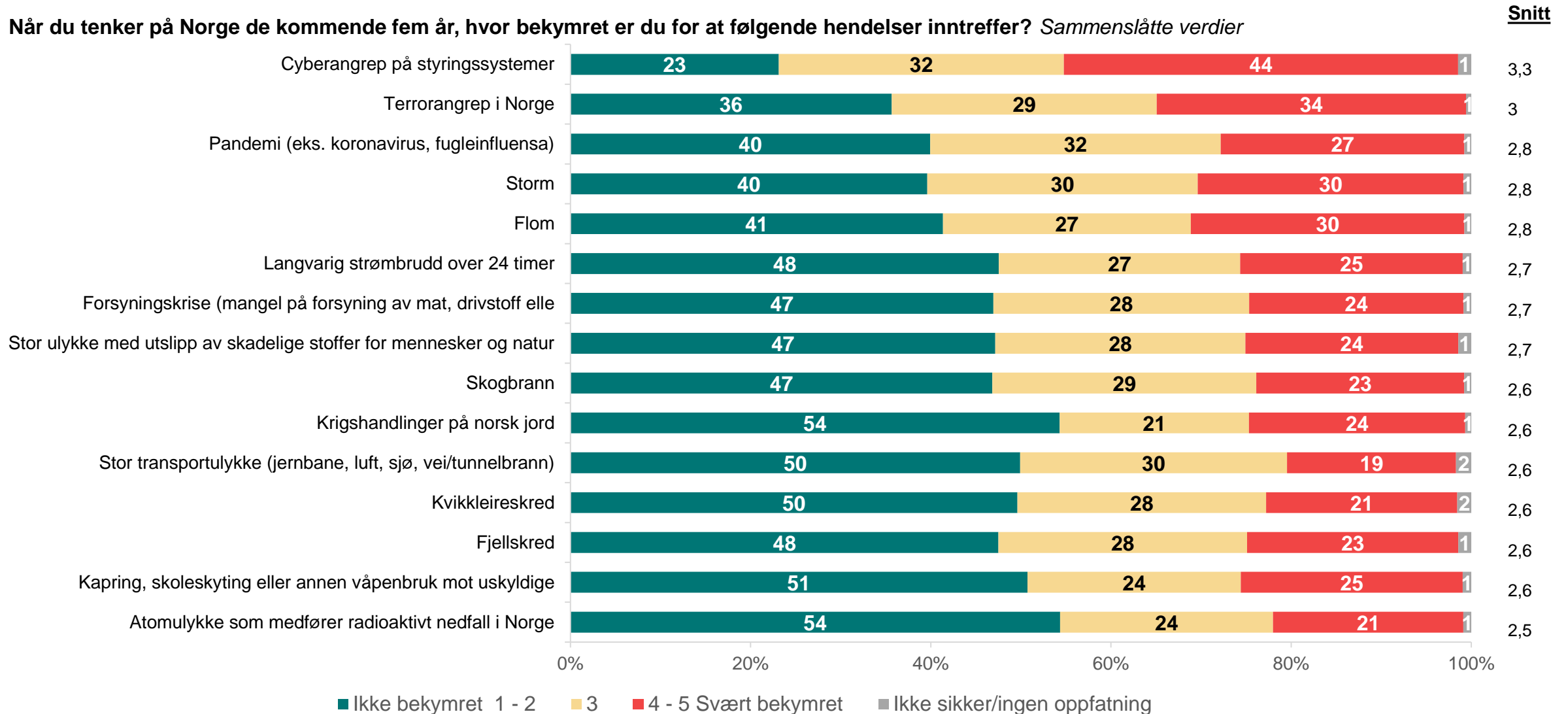
1 av 10 husholdninger kjenner ikke til Nødvarsel på mobil.

BEKYMRING FOR STØRRE HENDELSESR OG KRISER

CYBERANGREP OG TERROR ER STØRSTE BEKYMRINGER I 2023

CYBERANGREP OG TERROR ER STØRSTE BEKYMRINGER I 2023

SIGNIFIKANTE VARIASJONER MELLOM UNDERGRUPPER

- Sammenlignet med kvinner er menn i likhet med i forrige undersøkelse gjennomgående mindre bekymret for at ulike hendelser skal inntreffe. Menn har en særlig høy andel som ikke er bekymret for atomulykke som medfører radioaktivt nedfall i Norge (65 %), og krigshandlinger mot norsk jord (64 %).
- Sammenlignet med aldersgruppen 18-29 år, er personer over 60 år i større grad bekymret for cyberangrep på styringssystemer (49 % mot 33 %) og terrorangrep i Norge (40 % mot 30 %). I aldersgruppen 18-29 år er det imidlertid flere som er bekymret for kvikkleireskred, sammenlignet med de over 60 år (27 % mot 19 %).
- Som ved forrige undersøkelse er de som er bekymret for at de selv eller noen av deres nærmeste kan bli berørt av en større hendelse eller krise mer bekymret for at spesifikke hendelser kan inntreffe de kommende fem år.

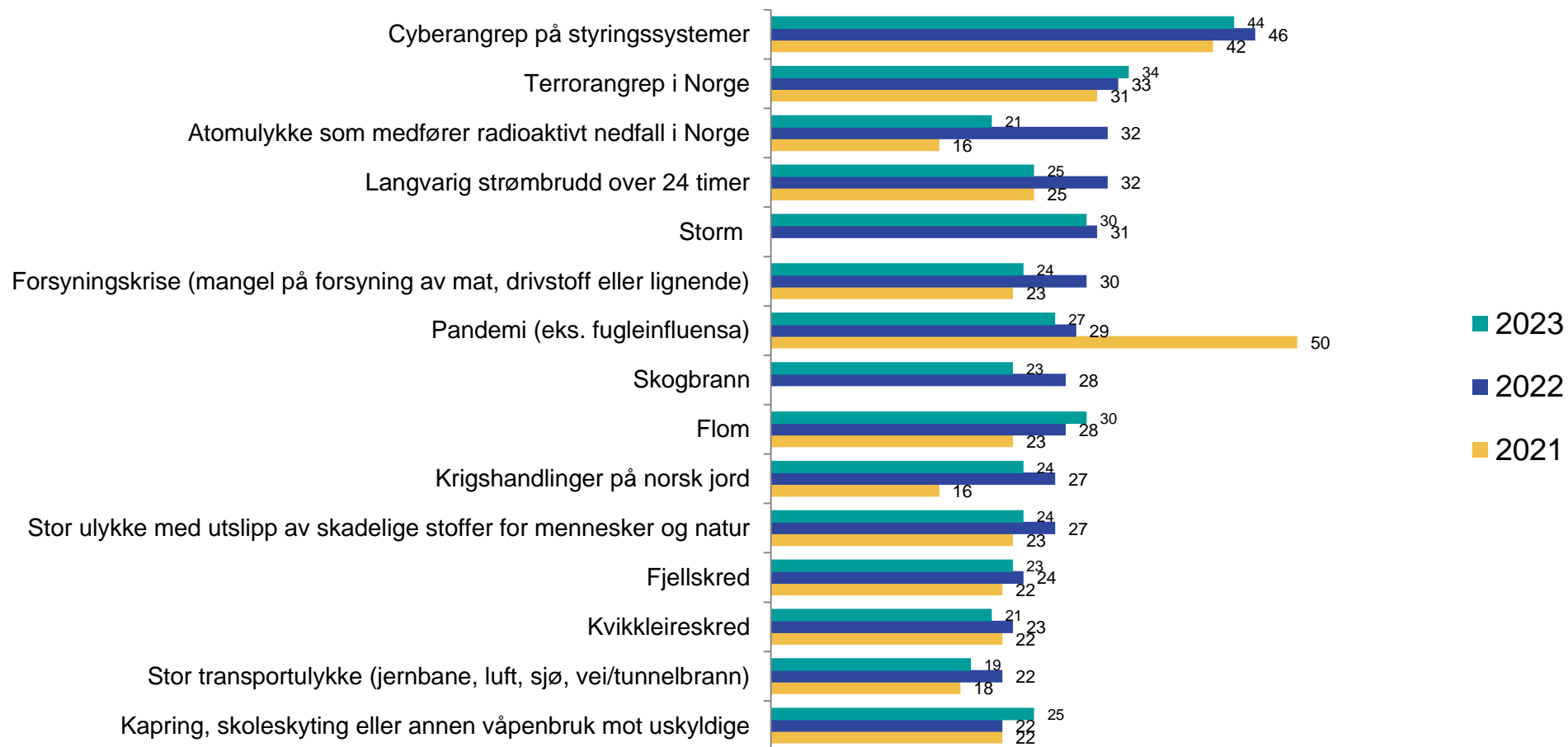

NEDGANG I BEKYMRING FOR ATOMULYKKE OG LANGVARIG STRØMBRUDD

Når du tenker på Norge de kommende fem år, hvor bekymret er du for at følgende hendelser inntreffer?

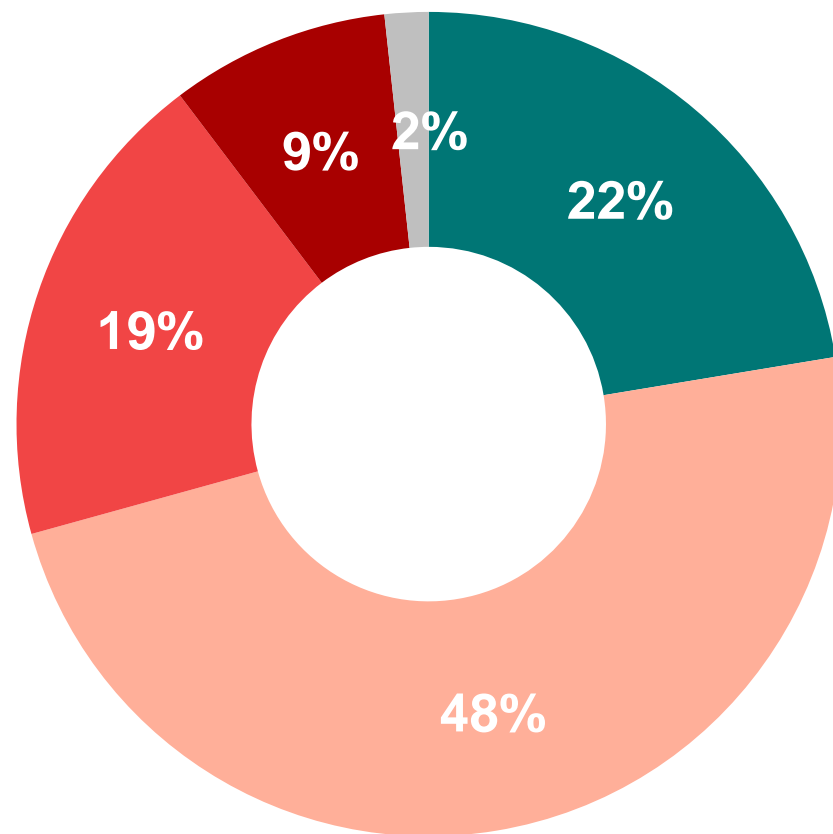
Sammenslåtte verdier, 2021, 2022 og 2023, prosentandel som har svart 4 eller 5

Skala 1- Ikke bekymret, 2, 3, 4, 5-Svært bekymret, 6-ikke sikker / ingen oppfatning

28 % ER GANSKE ELLER
VELDIG BEKYMRET FOR
Å BLI BERØRT AV EN
STØRRE KRISE

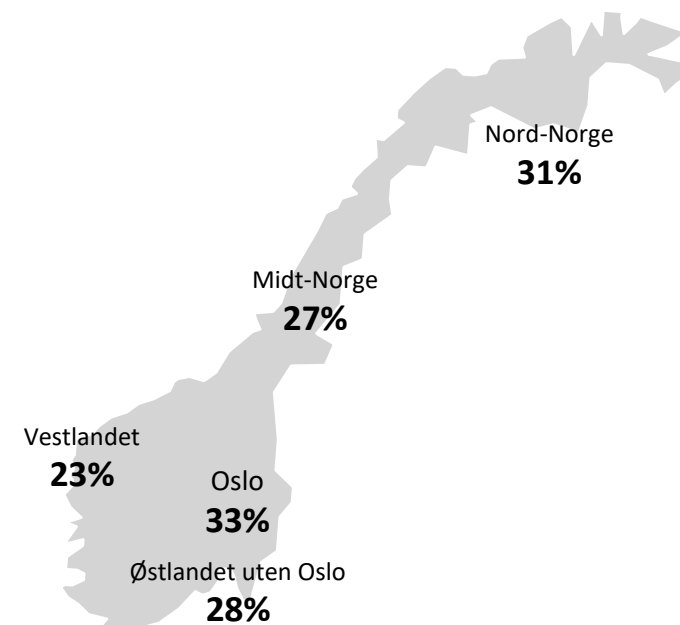
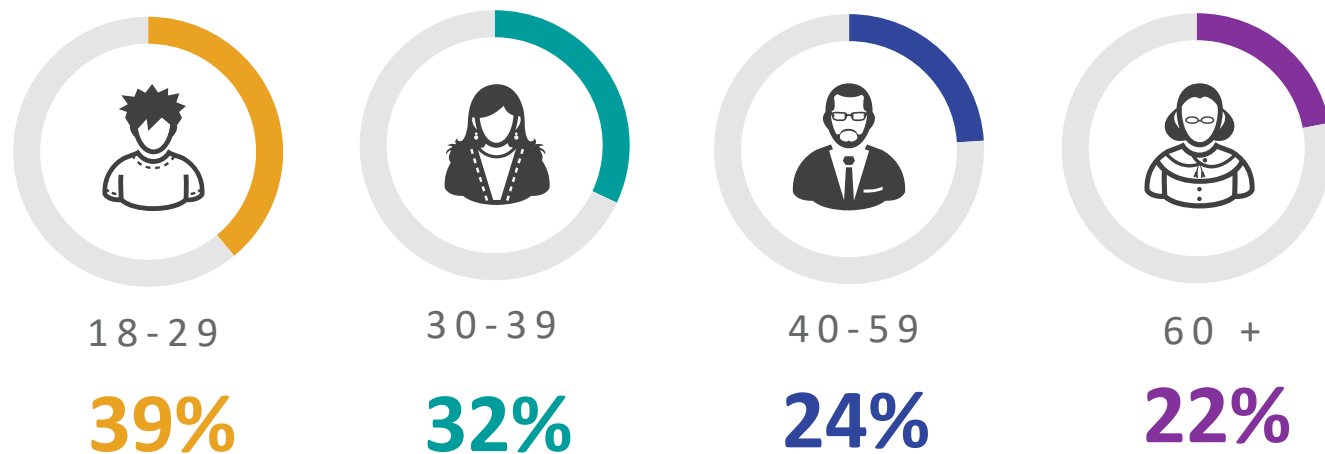
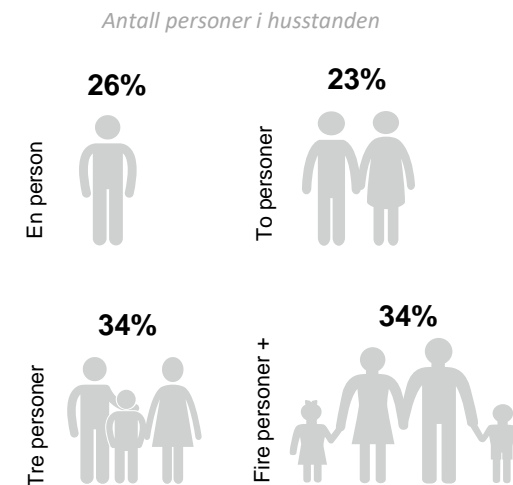
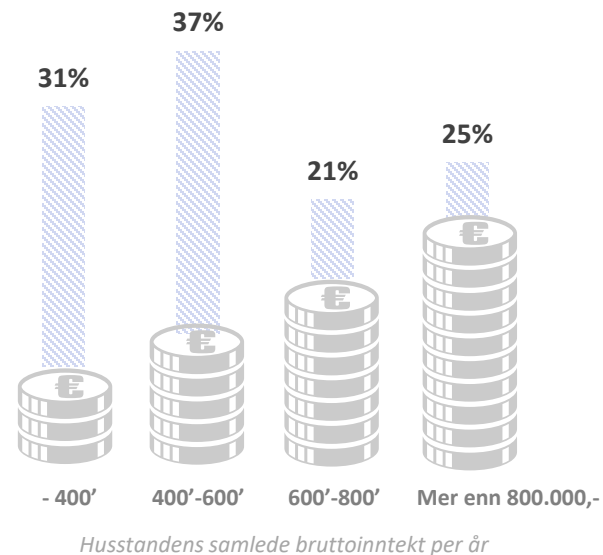
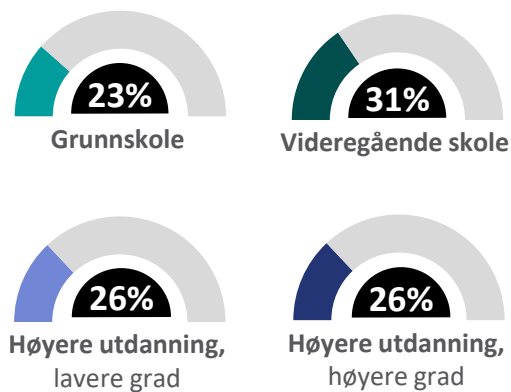
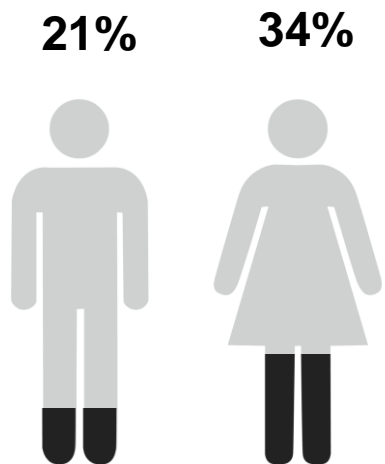
I hvilken grad er du bekymret for at du eller noen av dine
nærmeste kan bli direkte berørt av en større hendelse eller krise?

- Ikke bekymret
- Litt bekymret
- Ganske bekymret
- Veldig bekymret
- Ikke sikker/ingen oppfatning

Bekymret for at en selv eller noen av ens nærmeste kan bli direkte berørt av en større hendelse/krise

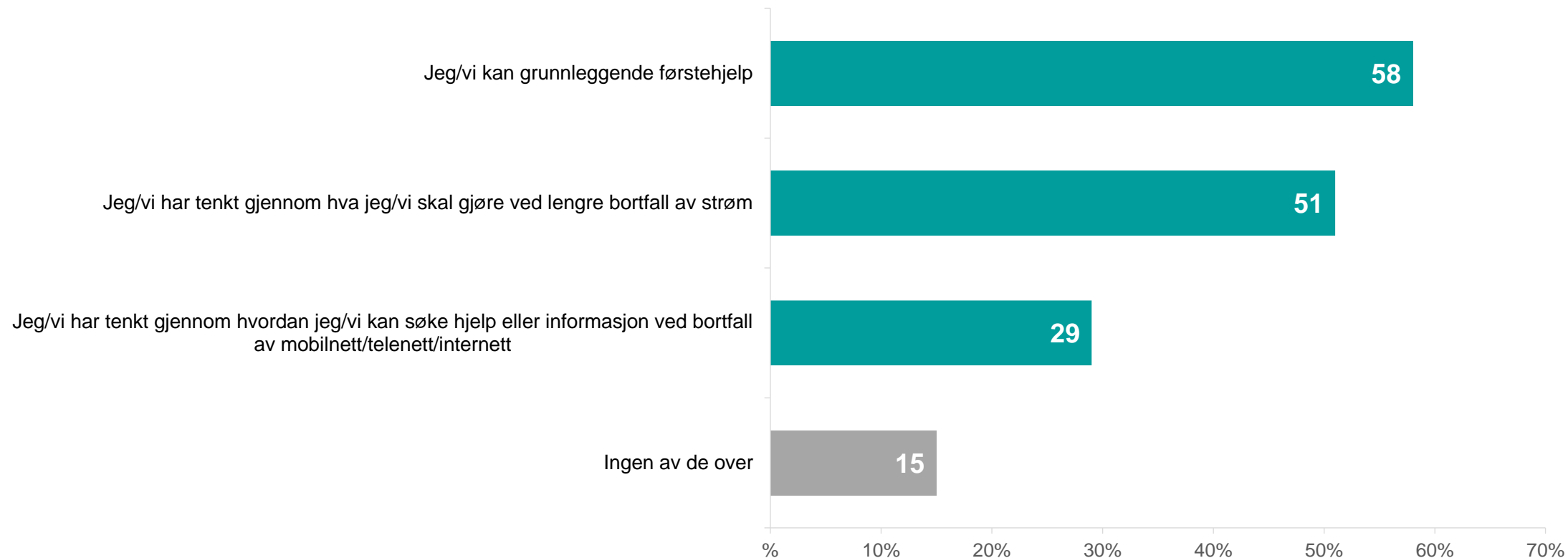
Andel av total som svarer «ganske bekymret» eller «veldig bekymret»

EGENBEREDSKAP OG FORBEREDELSE I HJEMMET

FÅTALL HAR EN PLAN FOR BORTFALL AV KOMMUNIKASJONSMIDLER

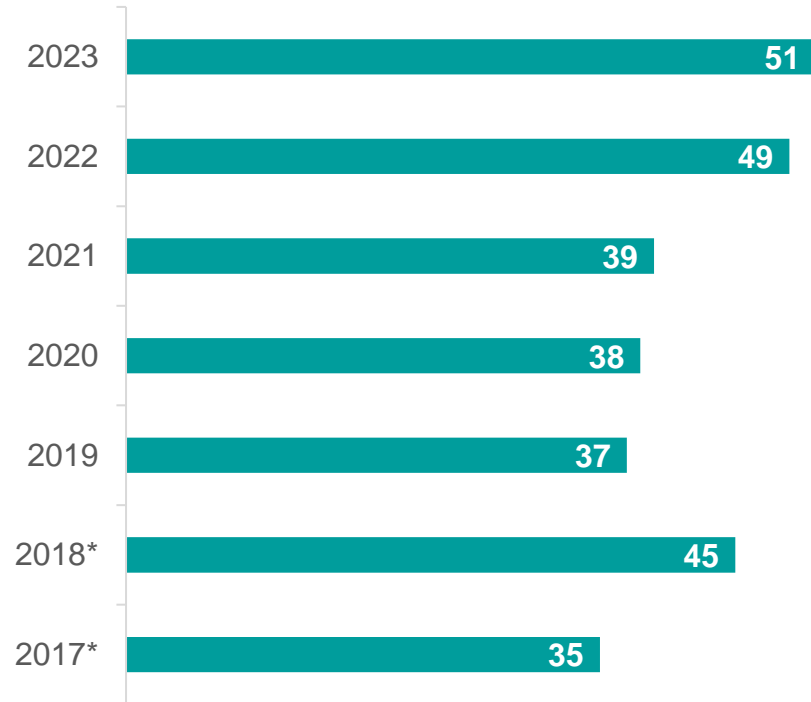
Hvordan har du/dere forberedt deg/dere på hendelser som kan skje i hjemmet? *Flere svar mulig*

- Det er en lavere andel blant menn som har tenkt gjennom hva de skal gjøre ved lengre bortfall av strøm, sammenlignet med kvinner (48 % mot 55 %). Andelen er også lavere blant de mellom 18-29 år (36 %) og 30-39 år (44 %), og høyere (64 %) blant de over 60 år. Det er også noen geografiske forskjeller, ved at folk på Østlandet (55 %) i større grad har tenkt gjennom dette, og folk i Oslo har i mindre grad tenkt over dette (34 %).
- En lavere andel blant de over 60 år har tenkt gjennom hvordan de kan søke hjelp eller informasjon ved bortfall av mobilnett/telenett/internett (24 %). Det er også en lavere andel blant folk i Nord-Norge (18 %).

OVER HALVPARTEN HAR TENKT GJENNOM HVA DE SKAL GJØRE VED LENGRE BORTFALL AV STRØM – ANDELEN ØKENDE FRA 2021

Hvordan har du/dere forberedt deg/dere på hendelser som kan skje i hjemmet? Jeg/vi har tenkt gjennom hva jeg/vi skal gjøre ved lengre bortfall av strøm
Resultater fra undersøkelsene gjennomført i 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 og 2023

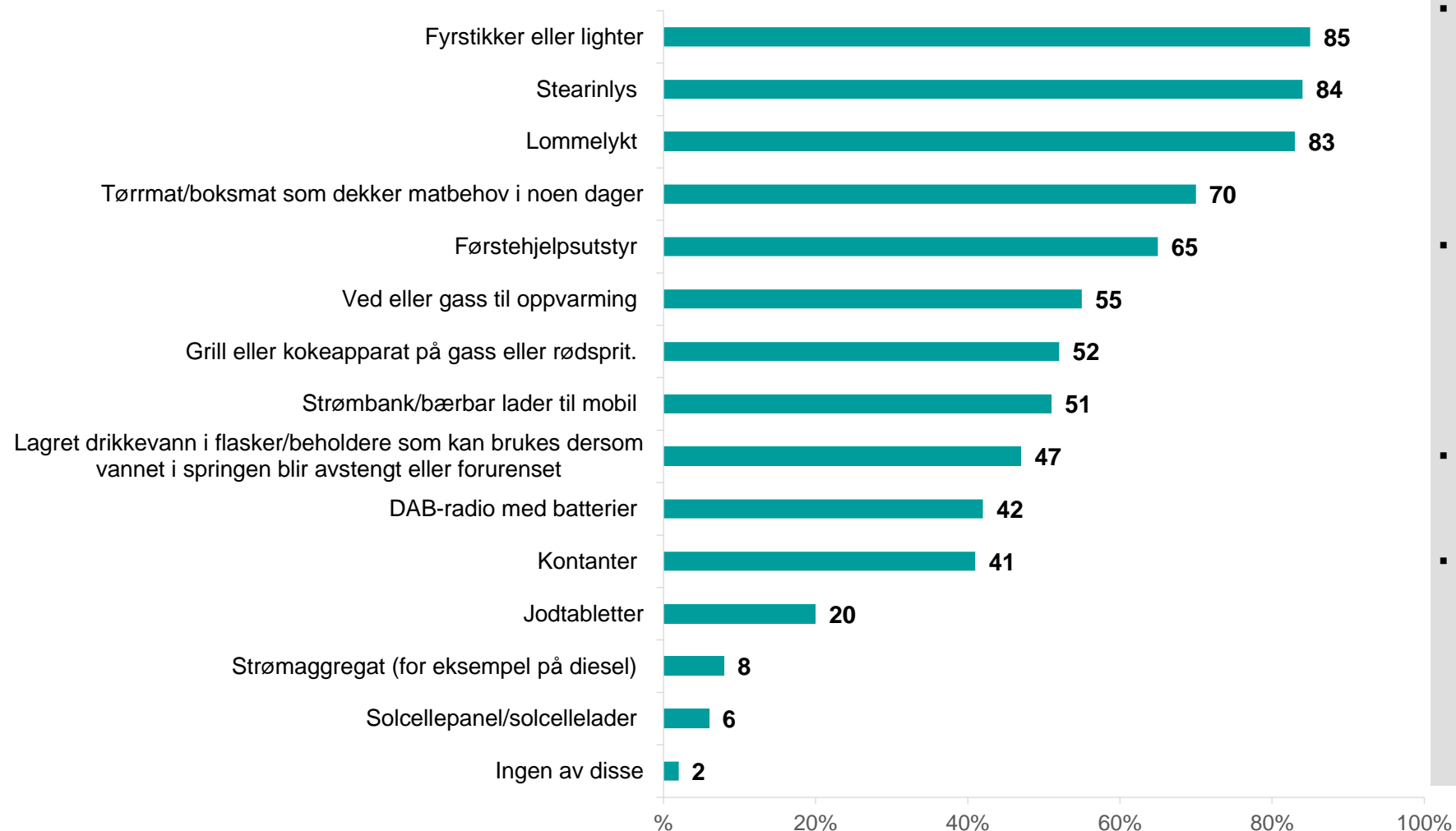

* Undersøkelsen ble gjennomført av Epinion. Resultatene ble ikke vektet med utdanning.

HØY ANDEL MED FYRSTIKKER/LIGHTER, STEARINLYS ELLER LOMMELYKT HJEMME

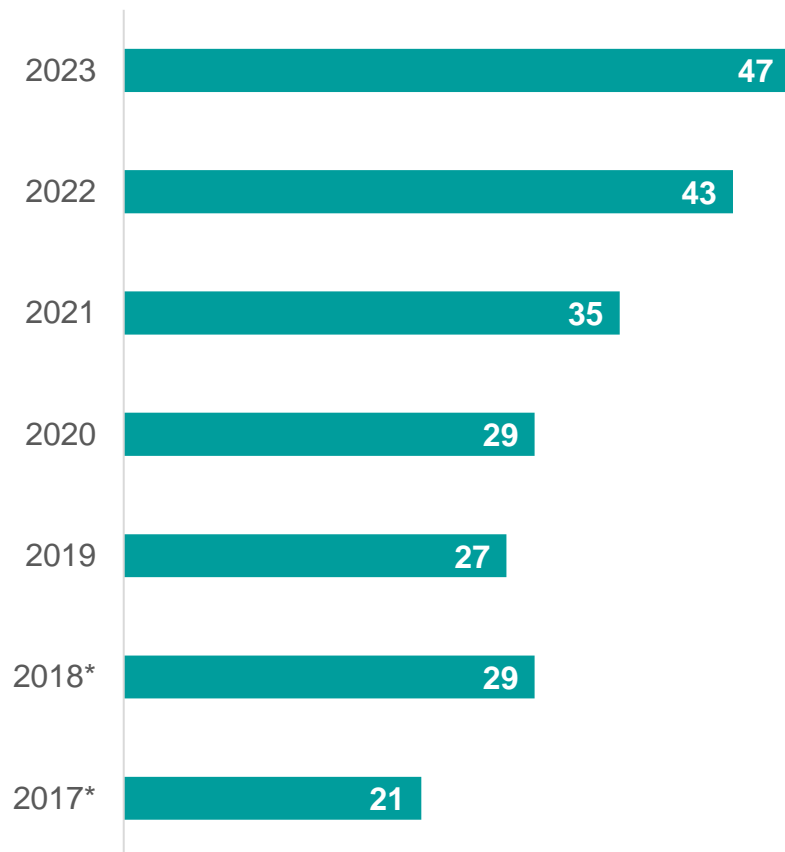
Hvilke av følgende ting har du/din familie i boligen? Flere svar mulig

- Det er enkelte forskjeller når det gjelder hva menn og kvinner har i boligen. Sammenlignet med menn, finner vi en høyere andel av kvinner som svarer at de har tørrmat/boksmat som dekker matbehov i noen dager (65 % mot 74 %), stearinlys (81 % mot 87 %) og fyrstikker eller lighter (81 % mot 89 %).
- Andelen som svarer at de har disse tingene i boligen er gjennomgående lavere blant de yngste mellom 18 og 29 år, og høyere blant de over 60 år. Det er imidlertid en høyere andel blant de yngste som har jodtabletter (29 %), strømaggregat (13 %) og solcellepanel/solcellelader (11 %).
- Det er en høyere andel blant de over 60 år som lagret drikkevann i flasker/beholdere (62 %).
- Blant personer som bor i de mest sentrale strøkene er andelen gjennomgående lavere. Blant de som bor i nest minst sentrale områder er andelen signifikant høyere enn totalen når det gjelder flere gjenstander.

ANDELEN SOM HAR DRIKKEVANN I BEHOLDERE/FLASKER ØKER JEVNT

Hvilke av følgende ting har du/din familie i boligen? Drikkevann i beholdere/flasker
Resultater fra undersøkelsene gjennomført i 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 og 2023

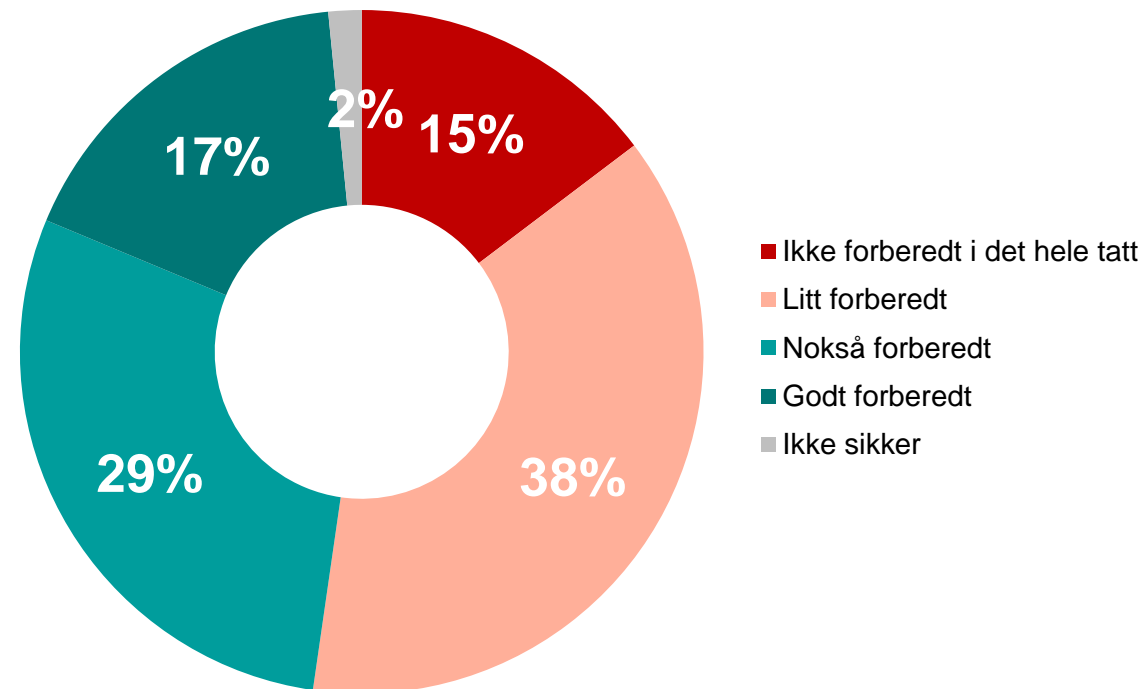
I 2022 ble alternativet endret fra "drikkevann i beholdere/flaske" til "lagret drikkevann i flasker/beholdere som kan brukes dersom vannet i springen blir avstengt eller forurenset»

* Undersøkelsen ble gjennomført av Epinion. Resultatene ble ikke vektet med utdanning.

OVER HALVPARTEN ER
LITT ELLER IKKE GODT
FORBEREDT PÅ Å KLARE
SEG I 3 DØGN DERSOM
STRØM, TELE-/MOBILNETT,
INTERNETT ELLER VANN
BLE BORTE

Dersom strøm, tele-/mobilnett, internett eller vann ble borte i ditt nærområde: I hvilken grad vil du si at du og din husholdning er forberedt på å klare dere selv i eget hjem i minimum 3 døgn, uavhengig av årstid?

Antall døgn husholdningene kan klare seg uten hjelp fra myndighetene (median*):

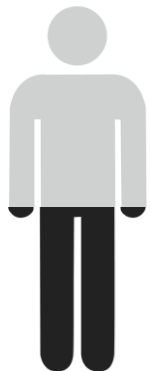
4 DØGN

*Oppgitt i median grunnet uteliggere som drar gjennomsnitt opp betraktelig (Snitt: 12 døgn)

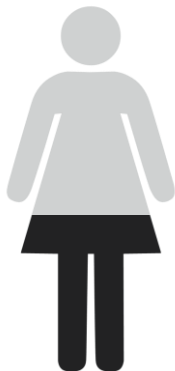
Dersom strøm, tele-/mobilnett, internett eller vann ble borte i ditt nærområde: I hvilken grad vil du si at du og din husholdning er forberedt på å klare dere selv i eget hjem i minimum 3 døgn, uavhengig av årstid?

Andel av totalt som svarer «Nokså forberedt» eller «Godt forberedt»

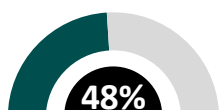
47%

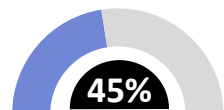
45%

Grunnskole

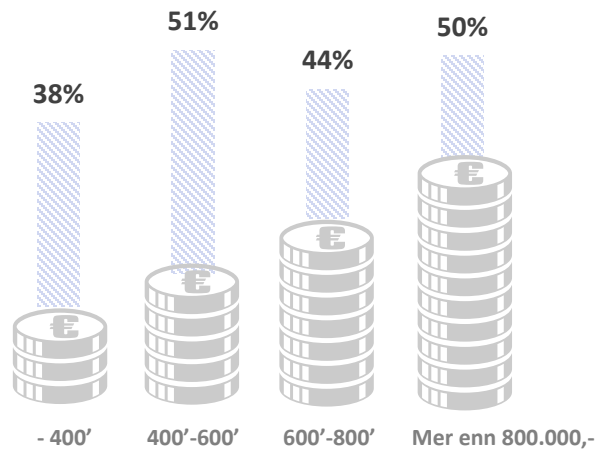
Videregående skole

Høyere utdanning,
lavere grad

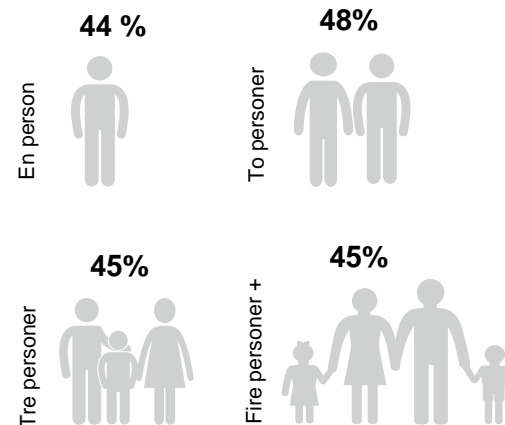

Høyere utdanning,
høyere grad

Husstandens samlede bruttoinntekt per år

Antall personer i husstanden

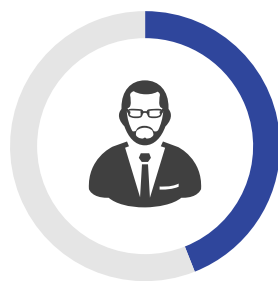
18 - 29

46%

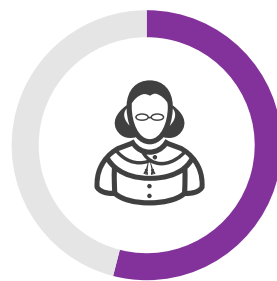
30 - 39

38%

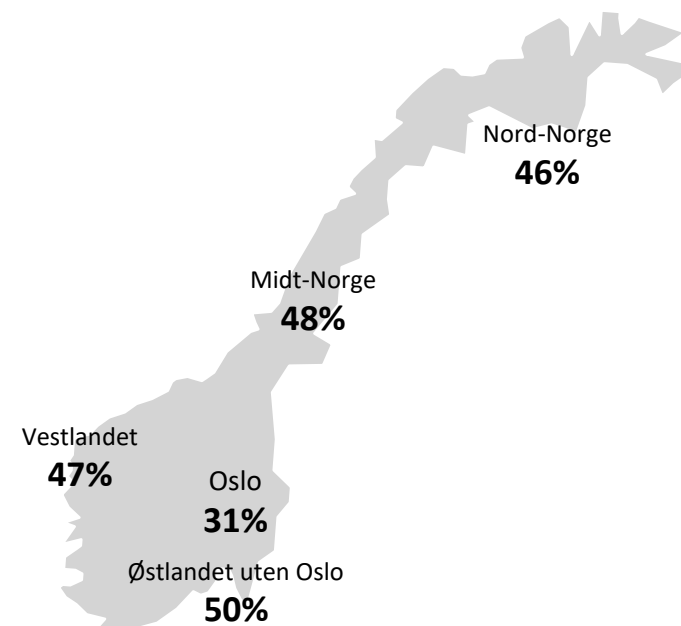
40 - 59

44%

60 +

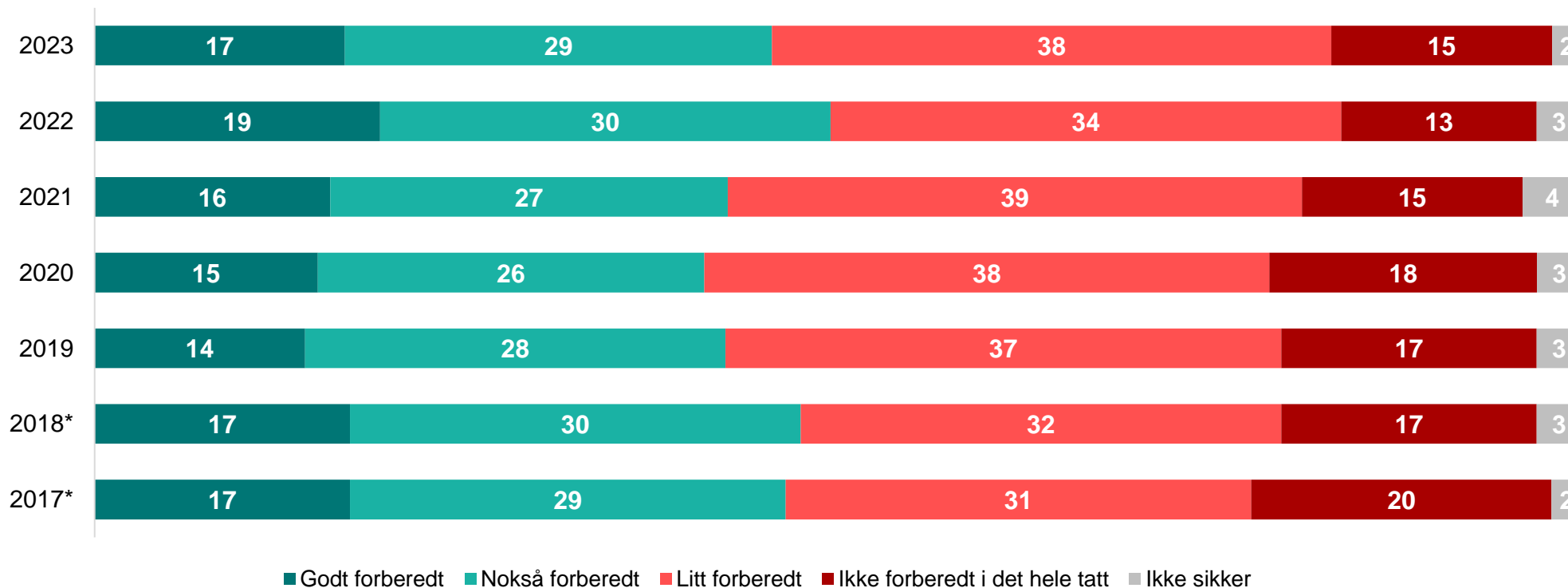
54%

NEDGANG I ANDEL SOM ER GODT/NOKSÅ FORBEREDT*

Dersom strøm, tele-/mobilnett, internett eller vann ble borte i ditt nærområde: I hvilken grad vil du si at du og din husholdning er forberedt på å klare dere selv i eget hjem i minimum 3 døgn, uavhengig av årstid?

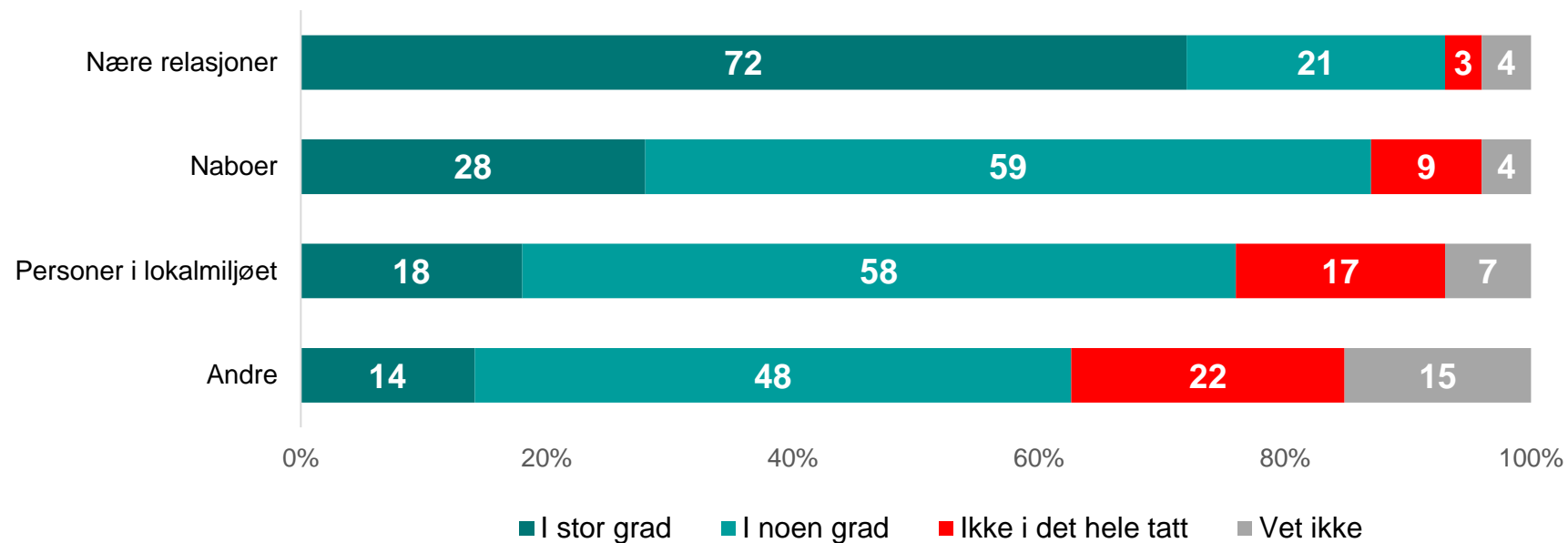
Resultater fra undersøkelsene gjennomført i 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 og 2023

* 'Vann' ble lagt til som et nytt element i denne runden. Ved tidligere runder ble det kun spurt om strøm og tele/mobilnett.

STERKEST TILBØYELIGHET TIL Å DELE BEREDSKAP MED NÆRE RELASJONER

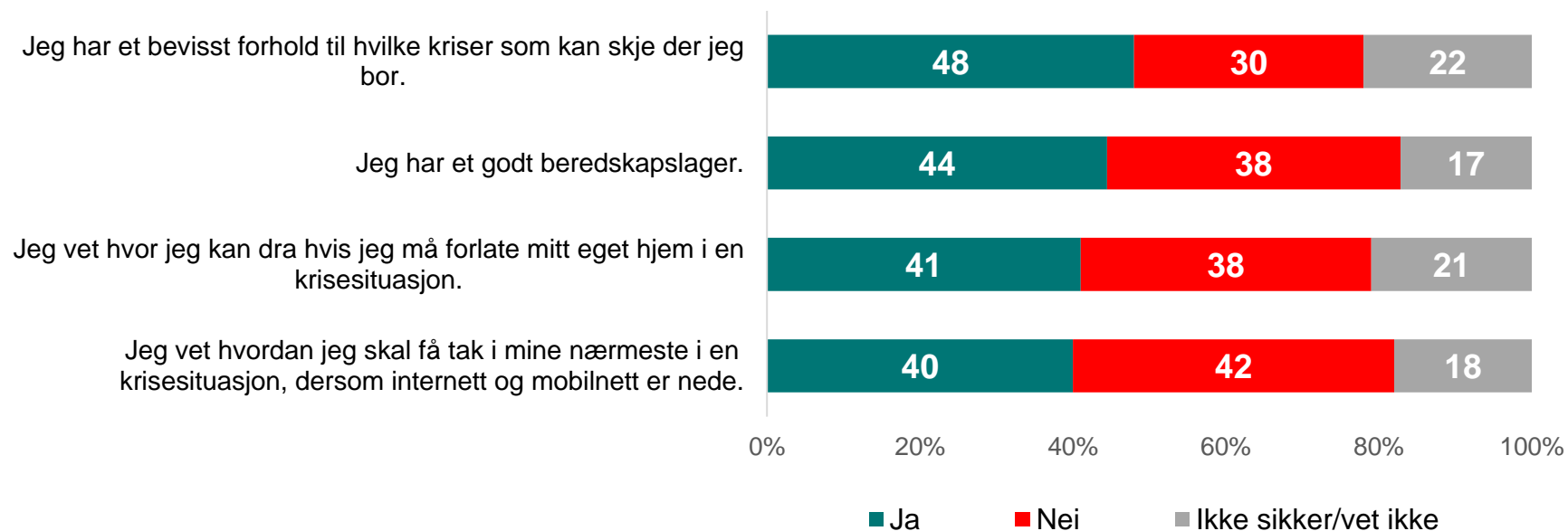
I hvilken grad kan du tenke deg å dele din egenberedskap i en krise med følgende:

- Det er flere i aldersgruppene under 40 år (22 %) som *i stor grad* er villig til å dele beredskap med 'andre'. Blant de over 60 år er det flere (76 %) som vil dele beredskap med nære relasjoner.
- I Oslo er det flere (32 %) som svarer at de *ikke i det hele tatt* ville delt av sin egenberedskap med 'andre'. Dette gjelder også bredere blant de som bor mest sentralt (29 %).

NESTEN HALVPARTEN HAR ET BEVISST FORHOLD TIL HVILKE KRISER SOM KAN SKJE DER DE BOR

Egenberedskap handler ikke bare om hva du har, men også om hva du kan og vet. Ta stilling til påstandene nedenfor?

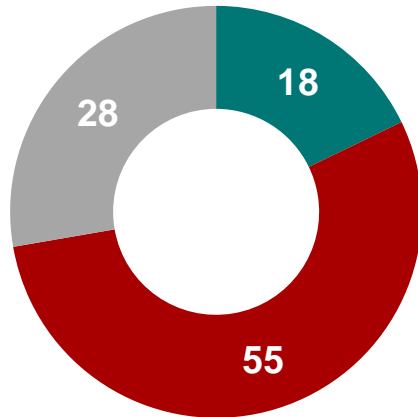
- Det er flere menn enn kvinner som svarer at de vet hvordan de skal få tak i sine nærmeste i en krisesituasjon (49 % mot 31 %), at de vet hvor de kan dra hvis de må forlate sitt eget hjem i en krisesituasjon (49 % mot 32 %) og at de har et bevisst forhold til hvilke kriser som kan skje der de bor (52 % mot 43 %).
- Blant de over 60 år er det flere som har et godt beredskapslager sammenlignet med de i aldersgruppen 18-29 år (54 % mot 38 %). Motsatt mønster når det gjelder å vite hvor man skal dra hvis man må forlate sitt eget hjem i en krisesituasjon; 52 % i aldersgruppen 18-29 år, kun 32 % blant de over 60 år.

KJENNSKAP OG TILLIT

KUN 18 % KJENNER TIL KOMMUNENS MØTESTED VED STØRRE ULYKKER OG KRISER

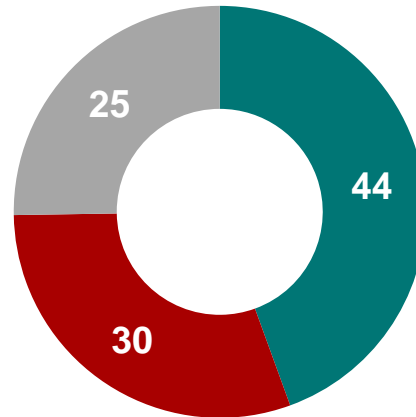
Kjenner du til følgende:

Om kommunen har et fast møtested for innbyggerne ved større ulykker og kriser?

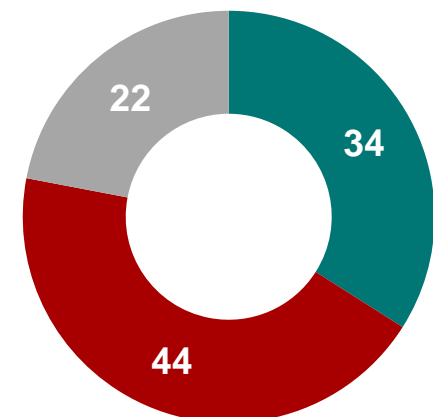
■ Ja ■ Nei ■ Ikke sikker

Hvor du kan finne informasjon fra din bostedskommune dersom en krise inntreffer?

■ Ja ■ Nei ■ Ikke sikker

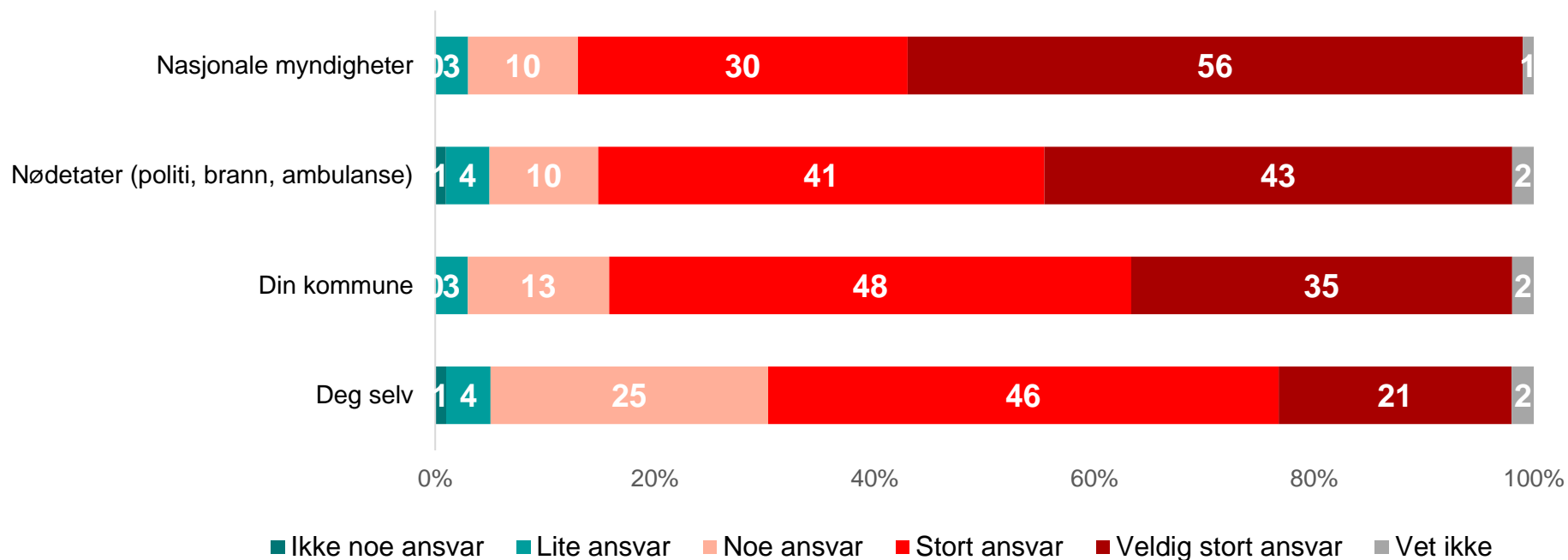
Hvor nærmeste tilfluktsrom er fra ditt hjem?

■ Ja ■ Nei ■ Ikke sikker

NASJONALE MYNDIGHETER TILLEGGES STØRST ANSVAR FOR KRISEHÅNDTERING

Hvor stort eller lite ansvar mener du hver av følgende har for å håndtere konsekvensene av kriser?:

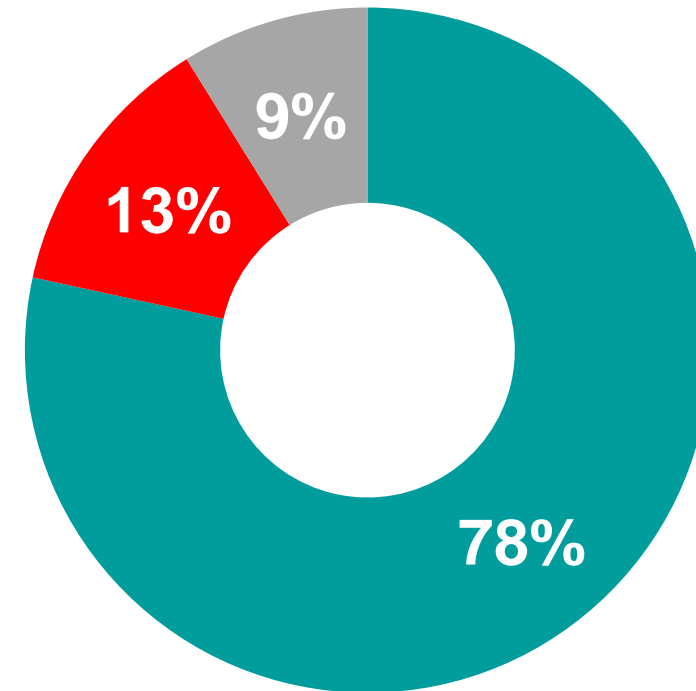

- Det er flere blant de over 60 år som mener at nasjonale myndigheter har et stort/veldig stort ansvar, sammenlignet med de i aldersgruppen 18-29 år (93 % mot 70 %).
- De over 60 år tillegger også individet stort ansvar; 75 % svarer at 'de selv' har et *stort/veldig stort ansvar*, tilsvarende andel i aldersgruppen 18-29 år er kun 51 %
- I de mest sentrale strøkene tillegger 50 % nødetatene et *veldig stort ansvar*, høyere enn i mindre sentrale strøk.

NESTEN 4 AV 5 ER ENIGE I
AT HUSHOLDNINGENE MÅ
VÆRE FORBEREDT PÅ Å
KLARE SEG UTEN
SAMFUNNETS HJELP I EN
UKE

Synes du påstanden nedenfor er et rimelig utgangspunkt for hvordan kriser skal håndteres?

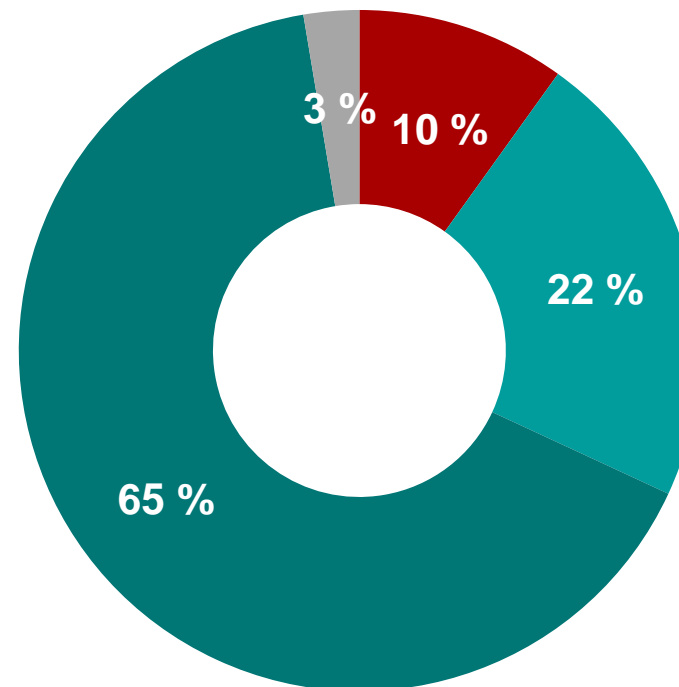
'Myndigheter, virksomheter og organisasjoner har et stort ansvar for at samfunnet skal håndtere kriser, men alle innbyggerne i Norge har også et ansvar. Du og din husholdning må være forberedt på å klare dere uten samfunnets hjelp i en uke.'

■ Ja ■ Nei ■ Vet ikke

10 % ER FORTSATT IKKE
KJENT MED SYSTEMET
FOR NØDVARSEL PÅ
MOBIL

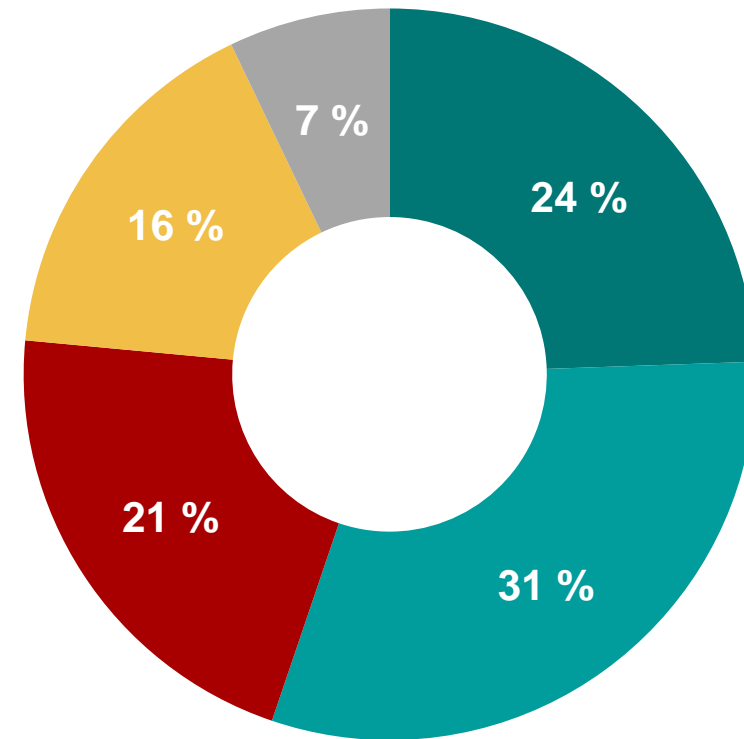
Norske myndigheter lanserte i 2023 Nødvarsel på mobil. Nødvarsel skal brukes til å varsle befolkningen om akutte og alvorlige hendelser som truer liv og helse. Kjenner du til denne løsningen?

- Nei, jeg kjenner ikke til denne løsningen
- Jeg kjenner til denne løsningen, men vet ikke hva den går ut på
- Ja, jeg kjenner til denne løsningen og hva den går ut på
- Ikke sikker

1 AV 5 HAR IKKE STYRKET
BEREDSKAPEN DET SISTE
ÅRET, OG SER DET
HELLER IKKE SOM EN
PRIORITET

Har du styrket din egenberedskap det siste året?

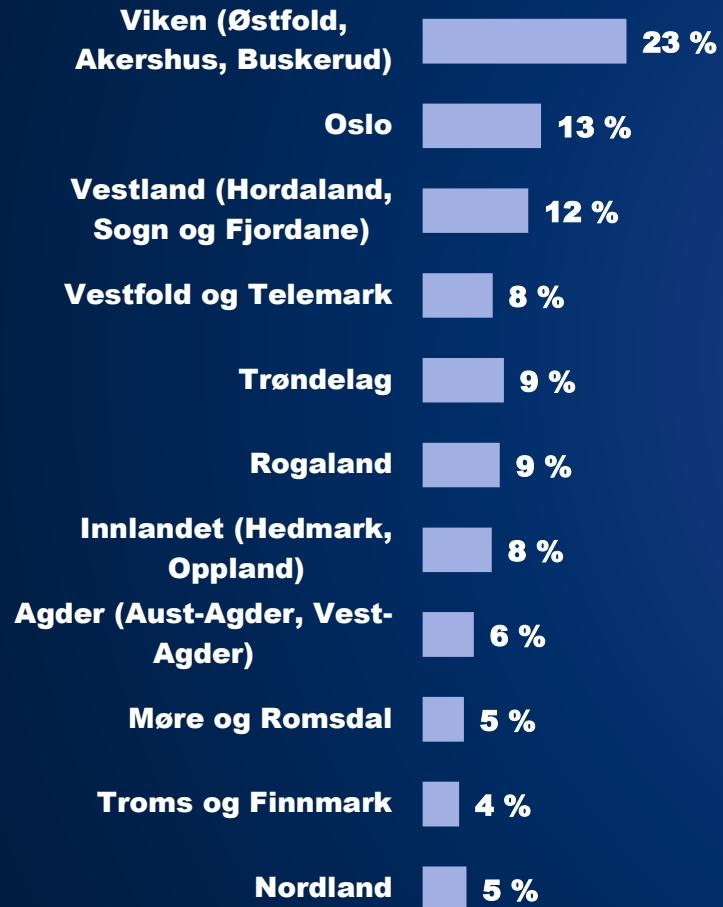

- Ja, jeg har styrket min beredskap det siste året
- Nei, men jeg planlegger å styrke min beredskap
- Nei, dette er ikke prioritert for meg
- Nei, beredskapen min er allerede god nok
- Ikke sikker

OM UTVALGET

OM UTVALGET Uvektet

FYLKE

KJØNN

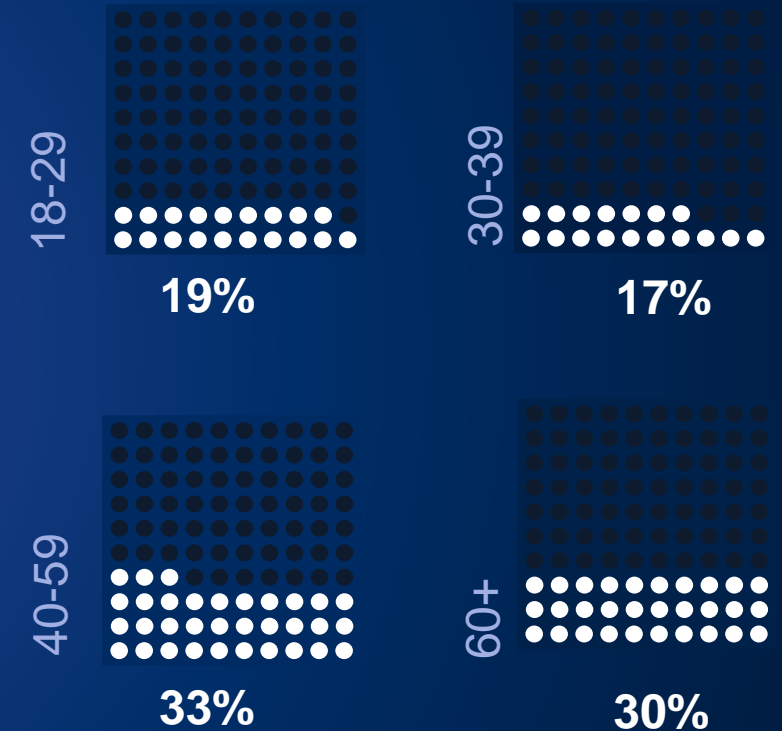

50%

50%

ALDER

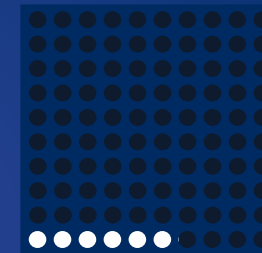

SAMLET BRUTTO HUSSTANDSINNTEKT

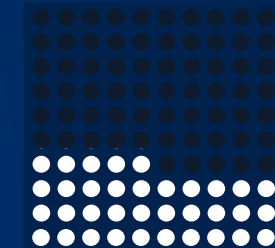
HØYESTE FULLFØRTE UTDANNINGSNIVÅ

Grunnskole
(Inntil 10 års skolegang)

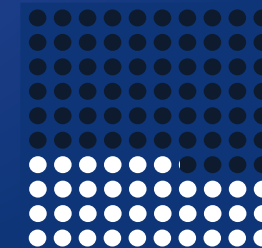
6%

VGS
(11-13 års skolegang)

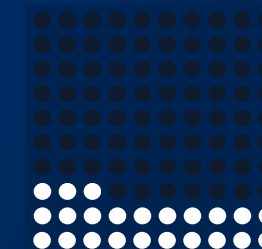
35%

Høyskole/Universitet
(lavere grad, 1-3 år)

36%

Høyskole/Universitet
(høyere grad, 4 år+)

23%